

Ár 2009, þriðjudaginn 14. júlí 2009, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Guðlaug Brynja Ólafsdóttir og Hildigunnur Hafsteinsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 12/2009**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar, og F, hér eftir nefnt varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefnd 25. febrúar 2009 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 16. sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 25. febrúar 2009, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 24. mars 2009. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 26. mars 2009, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Bárust þær með bréfi sóknaraðila, dagsettu 30. mars 2009. Með bréfi úrskurðarnefndarinnar, dagsettu 3. júní 2009 var óskað eftir frekari upplýsingum og gögnum frá varnaraðila. Bárust þau með bréfi hans, dagsettu 18.06.2009

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 17. apríl, 26. maí og 14. júlí 2009.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili var m.a. eigandi hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og F skammtímasjóði. Voru skírteini sóknaraðila í fyrrnefnda sjóðnum að markaðsvirði kr. 1.727.874 og í hinum síðarnefnda kr. 1.779.702 þann 3. og 6. október 2008. Rekstrarfélag sjóðanna var rekstrarfélag F. Voru hlutdeildarskírteini í sjóðnum gefin út af rekstrarfélaginu en varnaraðili var nefndur „*söluaðili sjóðsins*“, sbr. 3. mgr. 3. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs og 3. mgr. 3. gr. reglna F skammtímasjóðs. Annaðist varnaraðili samkvæmt ákvæðunum þjónustu við fjárfesta og milligöngu um útgáfu og innlausn hlutdeildarskírteina.

Föstudaginn 3. október 2008 mætti sóknaraðili í útibú varnaraðila og kveðst hafa beðið um innlausn hlutdeildarskírteina sinna í báðum ofangreindum sjóðum. Kveðst sóknaraðili hafa verið þar á ferð um kl. 13 greindan dag, en starfsmaður varnaraðila kveðst hafa afgreitt beiðni sóknaraðila kl. 14.30 og hafi þá ekki verið liðinn nema í mesta lagi hálf tími síðan sóknaraðili kom í útibúið. Starfsmaðurinn kveðst þó ekki vita nákvæmlega hvenær sóknaraðili hafi komið. Í gögnum málsins er að finna undirritaða beiðni sóknaraðila um innlausn allra hlutdeildarskírteina sinna í F peningamarkaðssjóði, dagsetta 3. október 2008, og er hún móttækin sama dag. Sambærilega beiðni er ekki að finna áhrærandi hlutdeildarskírteini sóknaraðila í F skammtímasjóði.

Mánudaginn 6. október 2008 tók Fjármálaeftirlitið ákvörðun um að stöðva tímabundið viðskipti með alla fjármálagerninga, sem útgefnir voru af tilteknum

hlutafélögum, þ.á m. varnaraðila. Mun tilkynning þessa efnis hafa birst kl. 10.13 greindan dag á heimasíðu Fjármálaeftirlitsins. Nefndan dag kl. 11.58 sendi varnaraðili Fjármálaeftirlitinu rafpóst þess efnis að af ákvörðun Fjármálaeftirlitsins leiddi að rekstrarfélag F kæmist ekki hjá því að fresta innlausn hlutdeildarskírteina í nafngreindum sjóðum, þ.á m. F peningamarkaðssjóði og F skammtímasjóði, þar sem þeir innihéldu fjármálagerninga, sem Fjármálaeftirlitið hefði stöðvað viðskipti með. Kl. 12.22 var sendur rafpóstur þar sem beðið var um að tilkynning um ákvörðun Fjármálaeftirlitsins yrði birt á innra og ytra neti varnaraðila. Birtist hún á vef varnaraðila kl. 12.23 og á innra neti kl. 12.26 og á vef rekstrarfélags F kl. 13.06.

Ekki varð af innlausn hlutdeildarskírteina sóknaraðila áður en rekstrarfélag F tók þá ákvörðun að fresta innlausn slíkra skírteina í sjóðum. Hinn 31. október 2008 fékk sóknaraðili hins vegar greiddar kr. 1.474.300 fyrir skírteini sín í F peningamarkaðssjóði og kr. 1.336.168 fyrir skírteini sín í F skammtímasjóði. Hefur sjóðunum nú verið slitið.

Með bréfi sóknaraðila til varnaraðila, dagsettu 6. janúar 2009, var þess krafist að sóknaraðili fengi að fullu greidd fyrir ofangreind hlutdeildarskírteini sín miðað við verðmæti þeirra 3. október 2008. Erindinu var hafnað með bréfi varnaraðila, dagsettu 8. janúar 2009. Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 16. febrúar 2009.

III.

Umkvörtunarefni.

Í kvörtun setur sóknaraðili fram kröfu sína með eftirfarandi hætti:

„Krafist er að fá fulla endurgreiðslu á verðbréfum sem óskað var eftir innlausn í hádegi 3. október 2008 við [starfsmann varnaraðila]. Hef fengið [kr.] 2.810.468 af upphæðinni[.] Áætlað að mismunur sé um og yfir kr 500.000[.] Veit ekki alveg í hvaða tölu bréfin stóðu. Skað[a]bætur - vegna vangoldins fés (sic) - eðfast!“

Sóknaraðili kveðst hafa beðið um innlausn allra hlutdeildarskírteina sinna um kl. 13 þann 3. október 2008 í útibúi varnaraðila. Hafi þjónustufulltrúi þar ekki innleyst skírteinin eins og honum bar. Kveðst sóknaraðila þekkja dæmi þess að aðrir, sem verið hafi í útibúinu á sama tíma hafi fengið hlutdeildarskírteini sín innleyst. Hafi jafnræðis viðskiptavina því ekki verið gætt.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili kveður frásögn starfsmanns síns ekki staðfesta fullyrðingu sóknaraðila um að hann hafi komið í útibú varnaraðila og fengið þar afgreiðslu fyrir kl. 14.00 föstudaginn 3. október 2008. Þá hafi sóknaraðili eingöngu farið fram á sölu á hlutdeildarskírteinum sínum í F peningamarkaðssjóði eins og fram komi í beiðni hans. Varnaraðili vísar til þess að samkvæmt 3. mgr. 5. gr. reglna þess sjóðs hafi verið opið fyrir viðskipti með hlutdeildarskírteini í sjóðnum til klukkan 14.00. Komi þar og fram að beiðnir um innlausnir sem berist eftir þann tíma skuli afgreiddar næsta viðskiptadag. Í tilviki sóknaraðila hafi beiðni um viðskipti ekki verið send fyrir en eftir kl. 14.00 og ekki móttakin af starfsmanni verðbréfaráðgjafar fyrir en kl. 15.06 greindan dag. Hafi því ekki tekist að innleysa eign sóknaraðila í F peningamarkaðssjóði þann 3. október 2008.

Varnaraðili vísar til þess að snemma morguns 6. október 2008 hafi legið fyrir ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um að stöðva tímabundið viðskipti með alla fjármálagerninga tiltekinna félaga. Hafi tilkynning þessa efnis birst á heimasíðu stofnunarinnar og auk þess verið send á tiltekinn póstlista, en á honum hafi m.a. verið helstu fjölmiðlar landsins. Stuttu síðar hafi innlausn hlutdeildarskírteina flestra sjóða

hjá rekstrarfélagi F, þ.á m. peningamarkaðssjóðs, verið frestað ótímabundið. Hafi það verið gert á grundvelli 2. mgr. 27. gr. og 2. mgr. 53. gr. laga nr. 30, 2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði. Hafi frestunin verið almenn og náð til allra hlutdeildarskírteina í sjóðunum og gerð til að tryggja jafnræði skírteinishafa. Hafi af þessum sökum ekki verið hægt að selja eign sóknaraðila í nefndum sjóði.

VI.

Niðurstaða.

Í máli þessu gerir sóknaraðili þá kröfu að sér verði greiddur mismunur á virði hlutdeildarskírteina sinna í F peningamarkaðssjóði og F skammtímasjóði þann 3. október 2008 og þeirri fjárhæð, sem hann fékk greidda fyrir skírteinin 31. október 2008. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum var virði hlutdeildarskírteina sóknaraðila kr. 3.507.576 þann 3. október 2008, en sóknaraðili fékk greiddar kr. 2.810.468 hinn 31. október 2008. Nemur mismunurinn kr. 697.108.

Í málinu liggur fyrir beiðni sóknaraðila um innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði, dagsett 3. október 2008. Sambærileg beiðni liggur ekki fyrir um innlausn skírteina í F skammtímasjóði. Eins og málið liggur fyrir verður að telja ósannað að slík beiðni verið sett fram af hálfu sóknaraðila. Verður þá þegar af þeirri ástæðu að hafna öllum kröfum sóknaraðila sem lúta að hlutdeildarskírteinum í F skammtímasjóði.

F peningamarkaðssjóður var fjárfestingasjóður, sbr. 3. mgr. 2. gr. reglna sjóðsins. Um sjóðinn giltu því m.a. ákvæði III. kafla A. laga nr. 30, 2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði. Að morgni 6. október 2008 stöðvaði Fjármálaeftirlitið viðskipti með fjármálagerninga, útgefna af tilteknum hlutafélögum, þ.á m. varnaraðila. Sú ákvörðun tók ekki til hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði, sem útgefin voru af rekstrarfélagi F. Gerði Fjármálaeftirlitið ekki kröfu um frestun innlausnar þeirra, sbr. 3. mgr. 53. gr. laga um verðbréfasjóði og fjárfestingasjóði nr. 30, 2003. Síðastnefnt félag tók hins vegar í framhaldinu ákvörðun um að fresta innlausn hlutdeildarskírteina í greindum sjóði og var ákvörðun um það birt á vef félagsins kl. 13.06 nefndan dag, en á vef varnaraðila kl. 12.23. Fallast má á að fyrir hendi hafi þá verið sérstakar ástæður sem réttlætt hafi slíka frestun, sbr. 2. mgr. 53. gr. laga nr. 30, 2003 og 3. másl. 3. mgr. 5. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs. Samkvæmt 3. másl. 2. mgr. 53. gr. laganna skal innlausn þegar tilkynnt Fjármálaeftirlitinu og var ákvörðun um frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í sjóðnum tilkynnt stofnuninni með rafpósti kl. 11.58. Jafnframt er kveðið á um í 4. másl. 3. mgr. 53. gr. að frestun skuli auglýst opinberlega. Ekki er í lögunum skýrt sérstaklega hvað teljist opinber auglýsing í þessum efnum og slíkt verður heldur ekki ráðið af athugasemdum við greinina. Úrskurðarnefndin telur að birting tilkynningar á vefsíðu útgefanda hlutdeildarskírteina, rekstrarfélags F og vefsíðu varnaraðila, sem annaðist milligöngu um útgáfu og innlausn skírteina, geti talist nægileg auglýsing í þessum efnum.

Samkvæmt framanrituðu verður að miða við að frestun innlausnar hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði hafi fyrst verið auglýst opinberlega með birtingu tilkynningar þess efnis kl. 12.23 þann 6. október 2008 á heimasíðu varnaraðila. Í 1. mgr. 53. gr. laga nr. 30, 2003 kemur fram sú meginregla að hlutdeildarskírteini fjárfestingasjóðs séu innlausnarskyld og að um innlausn sjóðs fari samkvæmt reglum hans. Heimildir til að fresta innlausn ber því að skýra þröngt sem undantekningar frá þessari meginreglu laganna. Í 3. mgr. 5. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs segir að hlutdeildarskírteini sjóðsins skuli innleyst að kröfu eigenda á því kaupgengi, sem gildi á innlausnardegi ef umsóknir berist fyrir kl. 14.00. Umsóknir eftir það séu hins vegar

afgreiddar á næsta opnunardegi varnaraðila. Telur úrskurðarnefndin að eðlilegt hefði verið og í samræmi við góða viðskiptahætti að afgangur um innlausnir hlutdeildarskírteina í Kaupþingi Peningamarkaðssjóði, sem borist höfðu áður en tilkynning um frestun innlausnar birtist á vef varnaraðila kl. 12.23 hinn 6. október 2008.

Máli þessu er beint að varnaraðila einum. Reynir því ekki á aðild eða ábyrgð annarra aðila, s.s. rekstrarfélags F, sem var útgefandi hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði og fór með rekstur sjóðsins, NF, sem ætla má að nú sé eigandi allra hluta í rekstrarfélagi F samkvæmt ákvörðun Fjármálaeftirlitsins, dagsettri 21. október 2008, eða NFF verðbréfavörslu, sem var vörslufyrirtæki sjóðsins, sbr. 2. mgr. 3. gr. reglna F peningamarkaðssjóðs. Rekstrarfélag F hefur nú slitið F peningamarkaðssjóði.

Ágreiningslaust er með aðilum að sóknaraðili hafi hinn 3. október 2008 óskað eftir innlausn hlutdeildarskírteina sinna í F peningamarkaðssjóði. Hins vegar greinir aðila á um hvort sú beiðni hafi verið sett fram fyrir eða eftir kl. 14 þann dag. Þegar sóknaraðili setti fram ósk sína um innlausn hlutdeildarskírteina sinna hafði stjórn rekstrarfélags F ekki tekið ákvörðun um frestun innlausnar þeirra. Þá hafði ákvörðun þar að lútandi hvorki verið tilkynnt Fjármálaeftirlitinu né birt opinberlega. Eins og málið liggur fyrir getur ekki skipt máli við úrlausn þess hvort sóknaraðili óskaði innlausnar fyrir eða eftir kl. 14.00 þann 3. október 2008 þar sem í öllu falli bar að innleysa hlutdeildarskírteinin í síðasta lagi 6. október 2008, sbr. það sem fyrr greinir.

Samkvæmt 1. mgr. 18. gr. laga um verðbréfiðskipti nr. 108, 2007 hvíldi sú skylda á varnaraðila að leita allra leiða til að tryggja bestu mögulegu niðurstöðu fyrir sóknaraðila, m.a. með tilliti til hraða, svo og að gera ráðstafanir sem miðuðu að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrir mæla sóknaraðila, sbr. 1. mgr. 18. gr. laganna. Þá var varnaraðila skylt að gera ráðstafanir, sem miðuðu að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrir mæla sóknaraðila, sbr. 1. mgr. 19. gr. laganna.

Varnaraðili annaðist eins og fyrr segir milligöngu um útgáfu og innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði. Kom varnaraðili fram gagnvart viðskiptavinum sem viðsemjandi þeirra og tók þóknun fyrir. Má og draga í efa að sóknaraðili hafi fremur en aðrir viðskiptavinir gert raunverulegan greinarmun á varnaraðila annars vegar og rekstrarfélagi F hins vegar. Gagnvart sóknaraðila getur heldur ekki skipt máli hvort ekki var orðið við beiðni hans um innlausn áður nefndra hlutdeildarskírteina vegna atvika er vörðuðu varnaraðila eða rekstrarfélag F.

Með hliðsjón af öllu framanrituðu, svo og meginreglu 5. gr. laga nr. 108, 2007, 19. gr. laga nr. 30, 2003 og 19. gr. laga nr. 161, 2002, verður að gera varnaraðila að bæta sóknaraðila það tjón sem hann hefur orðið fyrir af þeim sökum að ekki var orðið við beiðni hans um innlausn hlutdeildarskírteina í F peningamarkaðssjóði.

Upplýst er í málinu að markaðsvirði hlutdeildarskírteina sóknaraðila í F peningamarkaðssjóði var kr. 1.727.874 þann 3. og 6. október 2008. Sóknaraðila voru greiddar kr. 1.474.300 fyrir skírteinin 31. október 2008. Mismunurinn er kr. 253.574, sem varnaraðila verður gert að bæta sóknaraðila. Vaxta hefur ekki verið krafist.

Athygli er vakin á því að varnaraðili er nú undir skiptum Verður sóknaraðili því að lýsa kröfu sinni fyrir slitastjórn varnaraðila, sem mun taka afstöðu til hennar.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Varnaraðili, F, greiði sóknaraðila, M, kr. 253.574.

Reykjavík, 14. júlí 2009.